

PATVIRTINTA
Lietuvos mokslų akademijos prezidiumo
2019 m. balandžio 2 d.
Protokolo Nr. 17.

PAPILDYTA ir PATVIRTINTA
Lietuvos mokslų akademijos prezidiumo
2023 m. rugsėjo 26 d.
Protokolo Nr. 15.

Lietuvos mokslų akademijos mokslo žurnalų leidybos politika

LMA mokslo žurnalai („Biologija“, „Chemija“, „Energetika“, „Filosofija. Sociologija“, „Lithuanian Journal of Physics“, „Lituanistica“ ir „Menotyra“) (toliau – LMA žurnalai) rengiami ir leidžiami vadovaujantis Leidybos etikos komiteto (angl. *Committee on Publication Ethics; COPE*) nustatytomis etikos normomis, Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymu ir kitais LR teisės aktais bei gerąja akademinės leidybos praktika. Politika taikoma leidžiamų žurnalų redakcinėms kolegijoms, publikuojamų straipsnių autoriams, recenzentams ir LMA (leidėjui).

1. Etikos politika

- 1.1. Žurnalų redakcinės kolegijos, straipsnių autoriai, recenzentai ir LMA (leidėjas) privalo laikytis aukštų profesinių ir etikos standartų.
- 1.2. LMA mokslo žurnaluose spausdinami tik originalūs, kitur nepublikuoti straipsniai. Įtariamo ar įrodyto mokslinio nusižengimo, nesąžiningos publikacijos ar plagiato atveju, pastebėjus, kad straipsnyje buvo pateikta klaidinga informacija, redakcinės kolegijos ir leidėjas imasi visų reikiamų priemonių, kad išsiaiškintų situaciją ir ištaisytų klaidą. Tai gali būti pranešimas apie klaidą arba visiškas atsiribojimas nuo nesąžiningai parengto ir pateikto rankraščio.
- 1.3. Visi asmenys, reikšmingai prisidėję prie tyrimo ir straipsnio rašymo, privalo būti įtraukti į autorių sąrašą ir dalytis kolektyvinę atsakomybę už tyrimo rezultatus.
- 1.4. LMA žurnalams įteikti mokslo straipsniai recenzuojami mažiausiai dviejų recenzentų, kuriuos redakcinė kolegija parenka iš straipsnyje tiriamos srities ekspertų. Jei recenzentų išvados dėl straipsnio tinkamumo publikavimui yra priešingos, redakcinė kolegija skiria trečią recenzentą ir, gavusi jo išvadą, priima galutinį sprendimą dėl straipsnio publikavimo ar atmetimo.
- 1.5. Autoriams neteikiama informacija apie recenzentų tapatybę.
- 1.6. Autoriai privalo atsižvelgti į recenzentų nurodytas klaidas ir motyvuotas pastabas.
- 1.7. Recenzentai turi pranešti vyr. redaktoriui ar redakcinės kolegijos pirmininkui, jei įtaria plagijavimą arba gautas recenzuoti straipsnis iš dalies sutampa su jau išspausdintu (-ais) straipsniu (-iais), arba yra labai į jį (juos) panašus.
- 1.8. Recenzentai turi užtikrinti recenzuojamų straipsnių konfidencialumą. Jiems draudžiama viešai aptarinėti, platinti recenzuojamus straipsnius arba pasilikti bet kokių pavidalų jų kopijas.
- 1.9. Redakcinės kolegijos atlieka teikiamų publikuoti straipsnių originalumo ir autorystės patikrą *CrossCheck* sistemoje.

2. Interesų konfliktų prevencijos politika

- 2.1. Interesų konfliktai gali būti: finansiniai, susiję su priklausomybe, intelektine nuosavybe, asmeniniai, ideologiniai, akademiniai ir kt.
- 2.2. Interesų konfliktai kyla tada, jei galima pagrįstai manyti, kad su moksliniais tyrimais nesusiję klausimai gali turėti įtakos mokslinio straipsnio ar jo vertinimo neutralumui ir objektyvumui. Apie galimus interesų konfliktus, nepriklausomai nuo to, ar jie turėjo įtakos tyrimui, ar ne, žurnalo redakcinės kolegijos pirmininkui ar vyr. redaktoriui turi būti pranešta iš anksto.

- 2.3. Straipsnių autoriai ir recenzentai turi atskleisti bet kokius interesų konfliktus, galinčius turėti įtakos tyrimų rezultatams ar jų interpretavimui, įskaitant tyrimui ir straipsniui parengti naudoto finansavimo šaltinius, jei jų būta.
- 2.4. Rankraštį teikiantis ir su žurnalo redakcine kolegija bei leidėju ryšius palaikantis bendraautorius įgaliotas pagrindinis straipsnio autorius yra atsakingas už tai, kad visi bendra autoriai nurodytų galimus interesų konfliktus. Nepranešus apie su pateiktu straipsniu susijusį interesų konfliktą ir jam vėliau išaiškėjus, straipsnis gali būti atmestas ir nepublikuotas.

3. Nuostatos dėl autorių teisių

- 3.1. Pateikdamas mokslinio straipsnio rankraštį LMA žurnalui autorius patvirtina, kad yra bendraautorius įgaliotas, savo ir bendraautorius vardu užtikrina, kad:
 - 3.1.1. turi teisę sudaryti šį susitarimą ir suteikti jame numatytas teises leidėjui, nepažeisdamas jokių kitų įsipareigojimų;
 - 3.1.2. straipsnis yra originalus, nepažeidžia jokių autorių ir jokių kitų trečiųjų šalių teisių;
 - 3.1.3. straipsnis nebuvo publikuotas kitame leidinyje ir nėra įteiktas kitai leidyklai;
 - 3.1.4. straipsnyje nėra neteisėtos informacijos, dezinformacijos ar duomenų, kuriuos paskelbus būtų pažeisti konfidencialumo ar slaptumo įsipareigojimai.
- 3.2. Teikiami straipsniai turi atitikti mokslo publikacijai keliamus reikalavimus ir būti parengti pagal konkretaus LMA žurnalo nustatytus nurodymus autoriams dėl straipsnio struktūros, citavimo, šaltinių nuorodų, santraukos ir kitų dalykų (žr. nurodymus straipsnių autoriams).
- 3.3. Moksliniai straipsniai LMA žurnaluose tiek popieriniu, tiek elektroniniu formatu skelbiami neatlygintinai. Autoriai taip pat negauna jokio atlygio už savo straipsnius.
- 3.4. LMA žurnaluose publikuojamų mokslinių straipsnių turinės autorių teisės priklauso LMA neribotą laiką ir visų valstybių teritorijose.
- 3.5. Jei būtų nutraukta ar sustabdyta LMA žurnalo leidyba, iki tol skelbtas elektroninis žurnalo archyvas ir toliau būtų saugomas ir laisvai prieinamas internete.

4. Dirbtinio intelekto priemonių naudojimas moksliniuose tyrimuose ir publikacijose

LMA pritaria ir vadovaujasi COPE pozicija dėl dirbtinio intelekto (DI) priemonių naudojimo moksliniuose tyrimuose ir publikacijose:

„Dirbtinio intelekto priemonės negali atitikti autorystės reikalavimų, nes jos negali prisiimti atsakomybės už pateiktą darbą. Būdamos ne juridiniai subjektai, jos negali tvirtinti interesų konfliktų buvimo ar nebuvimo, taip pat negali tvarkyti autorių teisių ir licencinių sutarčių. Autoriai, kurie naudoja dirbtinio intelekto įrankius rašydami rankraštį, kurdami darbo vaizdus ar grafinius elementus arba rinkdami ir analizuodami duomenis, turi skaidriai atskleisti darbo medžiagos ir metodų (arba panašiam skyriuje), kaip ir koks dirbtinio intelekto įrankis buvo naudojamas. Autoriai yra visiškai atsakingi už savo rankraščio turinį, net ir už tas jo dalis, kurios buvo sukurtos naudojant dirbtinio intelekto priemonę, todėl jie atsako už bet kokią leidybos etikos pažeidimą.“

COPE pozicijos pareiškimas, 2023 m. vasario 13 d., <https://publicationethics.org/cope-position-statements/ai-author>.